

«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В ТУРИЗМІ»
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИЗМІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Туризм»

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
туризмознавства і краєзнавства
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи міжкультурної комунікації в туризмі
Викладач (-і)	Чорна Л.В.
Контактний телефон викладача	066-53-22-004
E-mail викладача	liubov.chorna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредити ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/2b6289183ff754a97b02
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Основи міжкультурної комунікації в туризмі» розкриває питання культурологічного, лінгвістичного, етичного, психологічного, професійно-прикладного аспектів міжкультурної комунікації, типів культур, моделей комунікативної поведінки в міжкультурному середовищі, особливостей вербальної та невербальної взаємодії мовців у процесі діалогу культур і вказує на шляхи забезпечення взаєморозуміння та налагодження ефективного комунікативного процесу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою даної дисципліни є розкрити теоретичні основи міжкультурної комунікації як культурного та лінгвістичного феномену, особливості її прояву в умовах глобалізації та формувати здатність студентів до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки у процесі туристичної діяльності та до застосування знань для забезпечення взаєморозуміння у практичній діяльності.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є ознайомити студентів з міжкультурною комунікацією як науковою категорією та її осмисленням провідною науковою думкою, проблемами міжкультурної комунікації у культурологічному та лінгвістичному аспекті; формувати культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки у процесі туристичної діяльності та роботи в міжкультурному професійному середовищі.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Складові професійної компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці; - здатність ведення ділових комунікацій. <p>Результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проявляти повагу до індивідуального та культурного різноманіття; - розуміти та використовувати основні культурологічні поняття у повсякденному житті 	
5. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	40
самостійна робота	120
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
5	242 «Туризм»	3	Нормативна	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Міжкультурна комунікація як наука		2	2	10
Тема 2. Основні категорії міжкультурної комунікації		2	4	12
Тема 3. Картини світу і концептосфера нації		2	6	14
Тема 4. Типи культур		2	4	12
Тема 5. Фактори відмінності між типам культур		2	4	12
Тема 6. Види міжкультурної комунікації.		2	2	10
Тема 7. Вербальна комунікація		2	4	12
Тема 8. Міжкультурні стилі комунікації		2	4	12
Тема 9. Невербальна комунікація		2	6	14
Тема 10. Міжкультурні конфлікти		2	4	12
		20	40	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна оцінювання курсу	система	<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний; • підсумковий семестровий (екзамен). <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки, отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p>Загальний бал за роботу на практичних заняттях складає 50 балів.</p> <p>Загальний бал за виконання письмових робіт – 40 балів, що включає: тестовий контроль 1 – 10 балів; тестовий контроль 2 – 5 балів; контроль самостійної роботи – 5 балів;</p>		

	<p>контрольну роботу – 10 балів; індивідуальну роботу – 10 балів.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в формі екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 10 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Тестовий контроль проводиться в системі d-learn у визначені терміни.</p> <p>Контрольна робота виконується в аудиторії на 19 занятті. Студенти денної форми навчання завершують підготовку індивідуальної роботи до 18 заняття, її представлення здійснюється на 20-му занятті.</p> <p>Студенти заочної форми здають роботу за 10 днів до початку сесії. Робота виконується у електронному вигляді.</p>
Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf).
Відвідування занять	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.
Неформальна освіта	<p>Зараховуються як поточний контроль результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.</p> <p>Рекомендовано:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Культура та політика: багатозначність (взаємозв'язків» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UCF+PCR101+2019_T3) 2. «Корпоративна культура» (https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-corporate-culture/)
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Білецька О. О. Лінгвокультурний трансфер в системі міжкультурної комунікації. <i>Питання культурології</i>. 2021. № 37. С. 114-124. 2. Гнатюк Я. Методологічна комунікація як модус міжкультурної комунікації. URL: https://philarchive.org/archive/HNA-8 (дата звернення: 20.08.2023). 	

3. Гринюк С.П. Феномен «міжкультурної комунікації» в сучасному гуманітарному знанні. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42485/1/8.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).
4. Зайцева М. М. Туризм як чинник міжкультурної комунікації. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2016. Випуск 49. С. 206 – 214.
5. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація : навчальний посібник для студентів. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
6. Максимович О. В. Концептуалізація феномена міжкультурної комунікації в міждисциплінарному дискурсі. *Габітус*. 2020. Випуск 14. С. 47-53.
7. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
8. Мацько О. Мовленнєвий етикет і міжкультурна комунікація. *Дивослово*. 2018. № 11. С. 34-41.
9. Писаревський І. М., Александрова С. А. Професійно-комунікативна компетентність (в туризмі) : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 175 с.
10. Романуха О. М. Роль крос-культурних комунікацій у менеджменті організацій. *Вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 9. С. 608-613.
11. Сніца Т. Є. Міжкультурна комунікація як суспільний феномен. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2014. Випуск III. С. 146-153.
12. Халімовська І. В. Роль туризму у трансформації міжнародних і міжкультурних взаємовідносин України та західноєвропейських країн в умовах євроінтеграції. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. Т. 39. Випуск 143. С. 25-29.
13. Чепурда Г. М., Чепурда Л. М. Туризм та міжкультурна комунікація: інноваційний аспект. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2020. С. 6-12.
14. Шматько Н. М., Пантелєєв М. С., Кармінська-Белоброва М. В., Новік І. О. Бізнес-комунікації і бізнес-культура підприємництва у міжнародному туризмі. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Економічні науки*. 2019. № 24. С. 54–60.

Чорна Л.В., доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства